

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Aleny Poláčkovej a JUDr. Zdenky Reisenauerovej, v právnej veci navrhovateľov: **1/ Ing. arch. J. D.**, bytom D., V., L., **2/ Ing. arch. R. D.**, bytom D., L., B., L., **3/ K. D.**, bytom M., L., zastúpení advokátkou JUDr. G. I., Advokátska kancelária B., M., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v L.**, N., L., **za účasti** Slovenského pozemkového fondu B., regionálne pracovisko L., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu zo dňa 31. augusta 2007 č. L/2007/00308 RE-54, o odvolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26 Sp 45/2007-27 zo dňa 19. novembra 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sp 45/2007-27 zo dňa 19. novembra 2007 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľom sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom rozhodnutie odporcu uvedeným v záhlaví tohto rozhodnutia potvrdil. Navrhovateľom náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho mal preukázané, že v danej veci žalovaný správny orgán rozhodol tak, že navrhovatelia ako žiadatelia a oprávnené osoby nespĺňajú podmienky podľa § 1 písm. a/, b/ a § 2 ods. 1, 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len reštitučný zákon) a nepriznal im vlastníctvo ani právo na náhradu k pozemkovým nehnuteľnostiam v kat. úz. L. zapísané v pozemkovoknižnej vložke č. X. po ich právnych predchodcoch a pôvodných spoluvlastníkoch J. D. a manželky M. D. rod. K. na základe zápisu pod B1 a B2 v celosti. Podľa názoru krajského súdu správny orgán v danej veci vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, riadne zistil skutkový stav veci a vyporiadal sa so všetkými námietkami navrhovateľov. Konštatoval, že v konaní bolo preukázané, že vlastníctvo pôvodných vlastníkov J. a M. D. sa vzťahovalo len na parc. č. X. evidovanú pod poradovým č. 1 uvedenej pozemkovoknižnej vložke, ostatné parcely evidované pod poradovým č. 2-23 boli do tejto vložky zapísané až na základe zápisu pod bodom B4, na základe ktorého boli podľa vyvlastňovacieho rozhodnutia ONV v L. č. 14.113/47 zo dňa 24.4.1947 vyvlastnené pozemky iných vlastníkov, ako sú osoby právnych predchodcov žiadateľov. Poukázal na to, že parcela, ktorá by prichádzala do úvahy ako reštitučný nárok navrhovateľov, bola prinajmenšom od roku 1943 evidovaná ako stavebný pozemok, čím nie je splnená zákonná podmienka na reštitúciu podľa § 1 písm. a/ a b/ reštitučného zákona. Podľa názoru krajského súdu súčasne bolo nesporne preukázané, že vyvlastňovanie sa vykonalo dňa 24.4.1947, pričom zápisu v pozemkovoknižnej vložke predchádzal ešte zápis pod B3 zo dňa 5.12.1946 o zahájení vyvlastňovacieho pokračovania. Konštatoval, že je teda nesporné, že všetky nehnuteľnosti uvedené v pozemkovoknižnej vložke prešli do vlastníctva štátu pred dňom 25.2.1948, teda v období, na ktoré sa reštitučný zákon nevzťahuje, čím nebola splnená ani podmienka podľa § 2. Súčasne konštatoval, že nezistil v zmysle opravného prostriedku také zásadné porušenia procesných predpisov správnym orgánom, ktoré by mali za následok nezákonnosť rozhodnutia. Krajský súd rozhodol na pojednávaní dňa 19.11.2007 v neprítomnosti účastníkov, pretože dôvody na odročenie pojednávania nepovažoval za relevantné.

Rozhodnutie o náhrade trov konania krajský súd odôvodnil podľa § 250k ods. 1 O.s.p.. Navrhovateľom náhradu trov konania nepriznal, pretože boli v konaní neúspešní.

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu sa v zákonnej lehote odvolali navrhovatelia žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedli, že súd prvého stupňa rozhodol na pojednávaní dňa 19.11.2007 v ich neprítomnosti, napriek tomu, že požiadali o odročenie pojednávania, k čomu predložili legitímne dôvody. Podľa ich názoru postupom súdu došlo jednoznačne k porušeniu § 123 O.s.p., keď im konaním súdu bola odňatá možnosť vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali. Zistenie skutkového stavu považovali za nedostatočné pre vydanie rozhodnutia. Poukázali na to, že konaním súdu prvého stupňa došlo k porušeniu ich základného práva garantovaného Ústavou Slovenskej republiky v článku 48 ods. 2, keď súd prvého stupňa im odňal možnosť vyjadriť sa k stanovisku odporcu a rozhodol tak bez dostatočne zisteného skutkového stavu len na základe odporcom predložených tvrdení bez rešpektovania ústavného práva na rovnosť účastníkov konania. Rozhodnutie a postup súdu prvého stupňa považovali vzhľadom na uvedené skutočnosti za nezákonné.

Odporca navrhoval rozsudok súdu prvého stupňa v plnom rozsahu potvrdiť. S dôvodmi uvádzanými v odvolaní navrhovateľov nesúhlasil.

Slovenský pozemkový fond sa na odvolanie navrhovateľov vyjadril tak, že navrhoval napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Odvolanie podané navrhovateľmi nepovažoval za dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal rozsudok krajského súdu v časti napadnutej odvolaním a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c v spojení s §§ 211 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Navrhovatelia považovali rozsudok súdu prvého stupňa a postup, ktorý mu predchádzal za nezákonný predovšetkým z dôvodu, že im ako účastníkom preskúmacieho konania bola postupom súdu prvého stupňa odňatá možnosť konať pred súdom.

Odvolací súd, ktorý je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 212 ods. 1 preskúmal zákonnosť napadnutého rozsudku súdu prvého

stupňa a postup, ktorý mu predchádzal v rozsahu námietok navrhovateľov uvedených v ich odvolaní, teda či súd prvého stupňa v preskúmvacom konaní odňal navrhovateľom možnosť konať pred súdom.

Z predloženého spisového materiálu súdu prvého stupňa mal odvolací súd preukázané, že súd prvého stupňa nariadil pojednávanie vo veci preskúmania opravného prostriedku navrhovateľov proti rozhodnutiu odporcu na deň 19.11.2007, predvolanie na pojednávanie bolo právnej zástupkyňi navrhovateľov doručené dňa 9.11.2007. Dňa 15.11.2007 bola súdu prvého stupňa doručená žiadosť právnej zástupkyňi navrhovateľov o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní a žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu, že pre časovú tieseň sa nemôže na uvedené pojednávanie dostatočne pripraviť, pretože na deň 14.11.2007 má už predvolania na dve pojednávania na Krajskom súde Bratislava, ktoré si taktiež vyžadujú čas na prípravu.

Povinnosťou súdu v preskúmvacom konaní podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, pokiaľ nariadi pojednávanie je postupovať v súlade s ustanoveniami podľa § 246c ods. 1 v spojení s §§ 115-119 O.s.p.

Odvolací súd v danej veci nezistil procesné pochybenie súdu prvého stupňa, ktorým by navrhovateľom odňal možnosť konať pred súdom, keďže zo spisového materiálu súdu prvého stupňa vyplýva, že predvolanie na pojednávanie doručil právnej zástupkyňi v súlade s § 115 ods. 2 O.s.p. 10 dní pred pojednávaním, teda právna zástupkyňa mala dostatok času na prípravu na pojednávanie a skutočnosť, že pred doručením predvolania na pojednávanie v danej veci jej boli doručené predvolania na dve ďalšie pojednávania na Krajskom súde v Bratislave na deň 14.11.2007, nemôže byť dôležitým dôvodom, pre ktorý by súd prvého stupňa mohol podľa § 119 ods. 1 O.s.p. odročiť pojednávanie, s prihliadnutím, že tieto dve ďalšie pojednávania sa ani nekonali v deň pojednávania v preskúmvanej veci t. j. 19.11.2007.

Postup súdu prvého stupňa v danej veci nie je možné považovať za taký postup, ktorým by navrhovateľom ako účastníkom preskúmvacieho konania odňal právo konať pred súdom garantované v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa článku 48 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Ústava Slovenskej republiky v citovanom článku zaručuje základné právo, v zmysle ktorého každý má právo, aby sa jeho **vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.**

Nevyužitie uvedeného ústavou garantovaného práva účastníkom v súdnom konaní, vzhľadom na prekážky na jeho strane, nie je možné považovať za odňatie práva konať pred súdom.

Z postupu súdu prvého stupňa v danom preskúmovacom konaní vyplýva, že v tomto konaní postupoval v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku podľa § 250g ods. 2 O.s.p., keď nariadil pojednávanie vo veci, na ktoré účastníkov riadne predvolal, pretože navrhovatelia boli zastúpení advokátom predvolanie v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 49 ods. 1 doručil len ich zástupcovi, účastníci mali právo nie povinnosť sa na pojednávanie dostaviť. Nevyužitím tohto práva sa účastníci sami zbavili možnosti vyjadriť sa k veci a teda aj k stanovisku odporcu vo veci a k návrhom na dôkazy, pričom toto právo nevyužili ani v rámci podaného odvolania. V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti, že na súde prvého stupňa sa nevykonali žiadne dôkazy a navrhovatelia námietky proti rozhodnutiu správneho orgánu a jeho postupu uviedli v opravnom prostriedku, v ktorom nenavrhovali vykonať žiadne nové dôkazy.

Vzhľadom k tomu, že navrhovatelia v odvolaní namietali, že v dôsledku vyššie uvedeného procesného pochybenia súdu prvého stupňa, vo veci samej nebol dostatočne zistený skutkový stav, odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v merite veci.

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3, 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Rozhodnutie o navrátení vlastníctva

k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad. Na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa odsekov 2 a 4 možno podať opravný prostriedok na súde.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať podľa reštitučného zákona bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2 tohto zákona, ako aj že **žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3 reštitučného zákona**, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 označeného zákona (do 31.12.2004) a **žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1 tohto zákona** ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb.).

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona v spojení s § 5 ods. 5 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v platnom znení.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány,

orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie (§ 32 Správneho poriadku).

Správny orgán v danej veci postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav, a preto jeho právny názor bol skutkovo a právne správny, z ktorých dôvodov boli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Z administratívneho spisového materiálu v danej veci vyplýva, že navrhovatelia, ako oprávnené osoby si dňa 31.12.2004 uplatnili na Pozemkovom úrade v L. v zmysle reštitučného zákona nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom vedeným kat. úz. L., ktoré boli odňaté pôvodným vlastníkom J. D. a M., rod. K..

Obvodný pozemkový úrad rozhodnutím zo dňa 12.6.2006 č. LC/2006/00440 RE-54 navrhovateľom priznal podľa § 6 ods. 1, písm. d/, ods. 2 reštitučného zákona právo na náhradu k žiadaným nehnuteľnostiam. Na základe odvolania Slovenského pozemkového fondu bolo uvedené rozhodnutie pozemkového úradu zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 25Sp 30/2006-32 zo dňa 16. marca 2007. Správny orgán v intenciách názoru krajského súdu doplnil dokazovanie a vo veci rozhodol preskúmaným rozhodnutím.

Z výpisu pozemkovoknižnej vložky č. X. kat. úz. L. vyplýva, že v prospech právnych predchodcov navrhovateľov bolo zapísané len vlastníctvo k parc. č. X. (časť A pozemkovoknižnej vložky por. č. 1), ostatné pozemky uvedené v časti A pod por. č. 2 až 23 boli do tejto pozemkovoknižnej vložky pripísané z iných pozemkovoknižných vložiek tak, ako to vyplýva zo zápisu v časti B pod por. č. 4, z odpisujúcich pozemkovoknižných vložiek vyplýva, že vlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam svedčalo iným osobám ako boli právní predchodcovia navrhovateľov, a vlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam bolo podľa zápisu B 5 zapísané v prospech československého štátu. Pozemok parc. č. X., charakterom podľa zápisu v pozemkovej knihe – stavebný pozemok, bol vyvlastnený výmerom ONV zo dňa 24.4.1947 č. 14.113/47.

Podľa názoru odvolacieho súdu zhodne s názorom súdu prvého stupňa správny orgán v danej veci si pre svoje rozhodnutie zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav a zo skutkových okolností vyvodil správny právny záver. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že navrhovatelia si uplatnili reštitučný nárok na žiadané pozemky v zákonnej lehote podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona, avšak pozemok parc. č. X. v rozhodnej dobe neprešiel do vlastníctva štátu a nemal charakter poľnohospodárskej alebo lesnej pôdy a k ostatným žiadaným nehnuteľnostiam vlastníctvo právnych predchodcov navrhovateľov nebolo preukázané.

Z uvedených dôvodov záver správneho orgánu ako aj súdu prvého stupňa bol správny, že navrhovatelia v danej veci nepreukázali splnenie zákonných podmienok podľa § 1 písm. a/, b/ reštitučného zákona a podľa § 2 ods. 1.

Pokiaľ navrhovatelia v konaní tvrdili, že splnili zákonné podmienky v zmysle ustanovení reštitučného zákona, bolo ich povinnosťou podľa § 33 ods. 1 Správneho poriadku predložiť správne orgánu alebo mu navrhnúť také dôkazy, ktoré by spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti ich tvrdenie potvrdzovali. Nesplnenie si tejto povinnosti malo za následok neunesenie dôkazného bremena spôsobujúce neprihliadnutie na takéto tvrdenie. Správny orgán postupujúc podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku správne zisťoval skutočný stav vo veci, pričom z listinných dôkazov tvrdenia uvádzané navrhovateľmi v žiadosti o navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady k pozemkom sa nepreukázali. Súčasne z predloženého administratívneho spisu vyplýva, že správny orgán konal v súčinnosti s navrhovateľmi a ich právnu zástupkyňou.

Z uvedených dôvodov podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil, rozhodol vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 250ja ods. 4 O.s.p. v spojení s § 246c a s § 219 potvrdil.

Odvolací súd navrhovateľom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal v zmysle § 246c O.s.p v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1, pretože navrhovateľom nevzniklo právo na náhradu trov tohto konania v dôsledku ich neúspechu v odvolacom konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 16. septembra 2008

Za správnosť vyhotovenia: Ľubica Kavivanovová

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu